

Ecologisch onderzoek

ING panden Haarlemmerweg te Amsterdam -
onderzoek vissen en oeverplanten

Versie 28 september 2016

Samenvatting

Voor het plangebied langs de Haarlemmerweg te Amsterdam, worden ruimtelijke plannen voorbereid. Het voornemen is om de bestaande ING kantoorgebouwen te transformeren naar woningen. Het grootste deel van de gebouwen wordt gesloopt, alleen de toren (Haarlemmerweg 506) blijft behouden. Voor de bouw van de woningen wordt een ruimtelijke procedure doorlopen. Onderzocht is of er beschermde natuurwaarden aanwezig zijn.

Binnen het plangebied zijn geen vissen of beschermde overplanten aangetroffen. Er zijn geen belemmeringen voor de uitvoering van het project.

- Er is geen ontheffing van de Flora en Faunawet noodzakelijk;
- Er is geen vergunning van de Natuurbeschermingswet nodig;
- Er is geen afwijking van de ruimtelijke verordening noodzakelijk; en
- Er is geen verklaring van geen bedenkingen nodig.

Geadviseerd wordt om met een ecologisch werkprotocol te werken. En om maatregelen ter versterking van de ecologische structuur op te nemen in de nieuwbouwplannen.

Inhoud

- 2 — **Aanleiding**
- 3 — **Planomgeving: locatie, omgeving en beschermde natuurgebieden**
- 4 — **Werkwijze: technieken, veldbezoeken & omstandigheden in het veld**
- 6 — **Waarnemingen: veldgegevens en literatuur**
- 7 — **Analyse: beoordeling van de effecten op de natuurwaarden**
- 9 — **Conclusie en advies**
- 9 — **Bronnen**
- 10 — **Bijlage**

Colofon

Opdrachtgever Van Riezen & partners
Projectnummer 16.181
Datum 28 september 2016
Auteur N. Hemmers
Gecontroleerd P.J.H. van der Linden
Status concept

Els & Linde B.V.
Spechtstraat 59
1223 NX Hilversum
mob 06 - 27564247
e-mail vanderlinden@elsenlinde.nl

H 01

Aanleiding

Voor het plangebied langs de Haarlemmerweg te Amsterdam, worden ruimtelijke plannen voorbereid. Het voornemen is om de bestaande ING kantoorgebouwen te transformeren naar woningen. Het grootste deel van de gebouwen wordt gesloopt, alleen de toren (Haarlemmerweg 506) blijft behouden. Een recente schets van de toekomstige inrichting staat in de bijlage. Voor de ruimtelijke plannen wordt een ruimtelijke procedure doorlopen. Onderdeel van de procedure is een onderzoek naar de mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden, als gevolg van de gewenste ontwikkelingen. Het onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van de Flora- en Faunawet, terwijl eveneens de effecten op beschermde natuurgebieden worden beoordeeld.

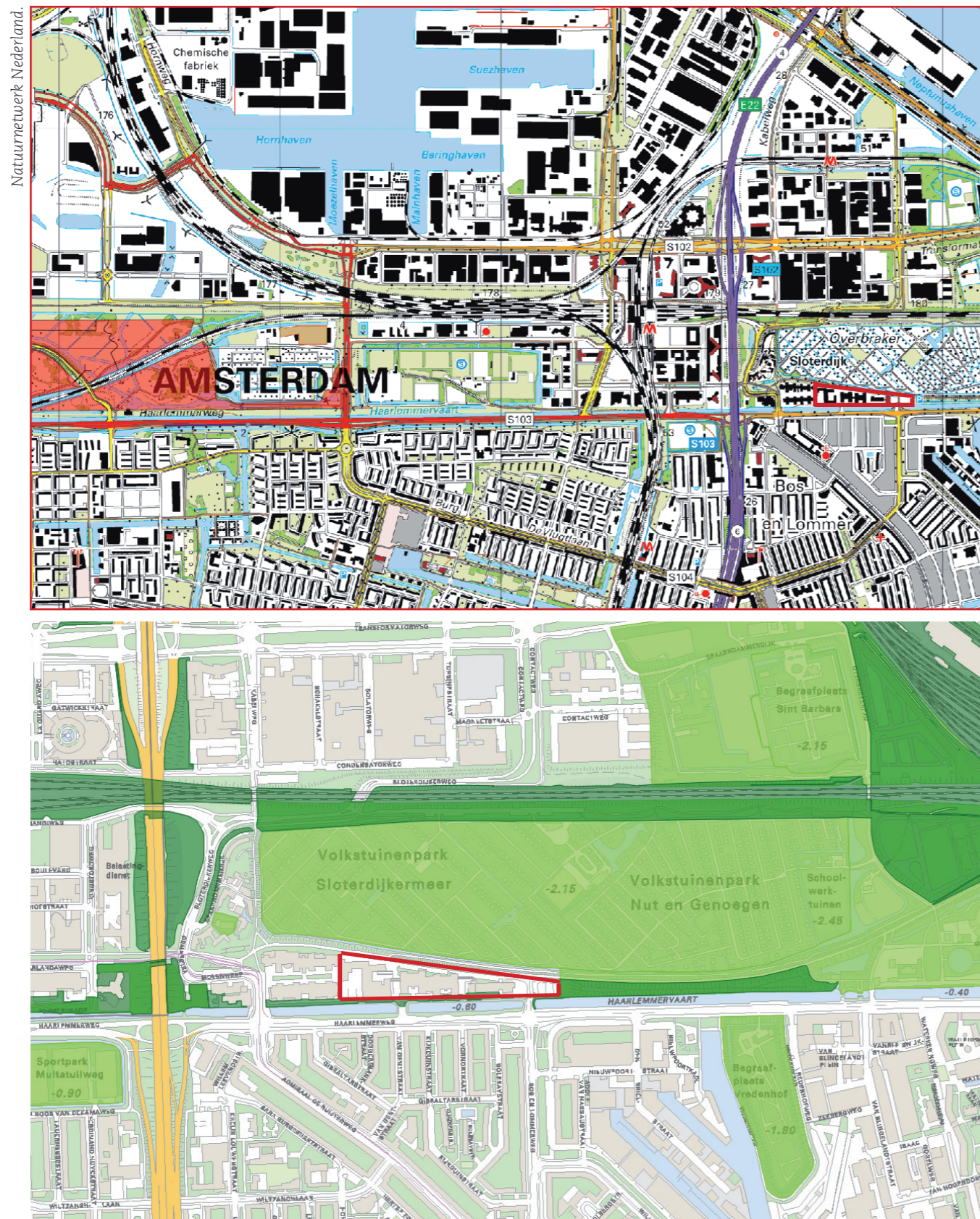
In eerste instantie is voor de locatie een quick scan ecologie uitgevoerd (15.068, 15 april 2015). In een quick scan wordt op basis van een eenmalig veldbezoek en aangevuld met gegevens van derden uit openbare bronnen een beoordeling gemaakt over de kans op aanwezigheid van beschermde soorten en de effecten van de plannen op deze soorten. In dat onderzoek is geconcludeerd dat vleermuizen en de gierzwaluw in twee gebouwen niet zijn uit te sluiten, en dat bij aanpassingen van de oever nader onderzoek nodig is op vissen en oeverplanten. Voorliggend rapport is het afdoende onderzoek zoals geadviseerd naar de oevers en vissen. De vleermuizen en de gierzwaluw zijn al eerder onderzocht (15.090, 26 november 2015).

Bij de analyse van de effecten is gelet op de effecten veroorzaakt door de veranderde omgeving en veroorzaakt door het veranderde gebruik. Daarnaast zijn de effecten bepaald die veroorzaakt worden door de werkzaamheden, die nodig zijn om te komen tot de gewenste ontwikkelingen. Daarbij is naast het plangebied sec. gelet op de directe omgeving en de effecten op soorten in de omgeving.

Globale ligging van het plangebied.

H 02 Planomgeving: locatie, omgeving en beschermde natuurgebieden

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom van Amsterdam en bestaat uit kantoren met parkeerplaatsen. Ten zuiden van het plangebied loopt de Haarlemmertrekvaart en ten zuiden daarvan staan woningen. Aan de noordzijde van het plangebied liggen verschillende volkstuincomplexen. Het plangebied grenst in het zuiden aan de Ecologische structuur van de gemeente Amsterdam. Direct aan het plangebied ligt de Hoofdgroenstructuur van de gemeente Amsterdam.

Op 2,1 kilometer afstand van het plangebied, ligt het gebied wat onderdeel uitmaakt van het Natuurnetwerk Nederland (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur). Op grotere afstand van het plangebied - 8,4 kilometer - ligt het Natura 2000 gebied Markermeer & IJmeer.

Gezien de ligging - zoals weergegeven met de kaartmachine (beschermde) natuurgebieden van de Rijksoverheid - van de planlocatie ten opzichte van beschermde natuurgebieden, is een kans op een effect uitgesloten.

Amsterdamse ecologische structuur

De ecologische structuur verbindt de groene gebieden met elkaar en vergroot daarmee het leefgebied voor dier- en plantensoorten. De Amsterdamse ecologische structuur betreft een netwerk van, zowel grote als kleine 'groene' en 'blauwe' gebieden en maakt het verbindende groene netwerk binnen de stad en de verbinding met het omringende landschap zichtbaar en is essentieel voor de biodiversiteit. Deze ecologische structuur valt buiten de wettelijk beschermde natuurgebieden. Binnen het Amsterdamse beleid wordt - bij ontwikkelingen - rekening gehouden met deze ecologische structuur.

De gemeente Amsterdam heeft aangegeven dat voor de ecologische structuur ter hoogte van de ING-gebouwen - met name langs de Haarlemmertrekvaart - versterking is gewenst. Geadviseerd wordt na te gaan hoe de ecologische structuur versterkt kan worden door bij de ontwikkeling van de nieuwbouw maatregelen te integreren.

Hoofdgroenstructuur

De Hoofdgroenstructuur omvat de minimaal benodigde hoeveelheid groen die Amsterdam wil borgen, bestaande uit gebieden die waardevol zijn voor de stad en de metropool. Zij vervullen een onmisbare functie voor groene recreatie, verbetering leefklimaat, waterhuishouding, hitte demping, verbetering luchtkwaliteit, biodiversiteit en voedselproductie. Behoud van cultuur historische waarden en een gevarieerd totaal aanbod aan groen zijn belangrijke aspecten. De Hoofdgroenstructuur valt buiten de wettelijk beschermde natuurgebieden.

Werkwijze en technieken

Voor de afdoende inventarisatie van beschermde soorten is het van belang dat deze worden uitgevoerd volgens enkele regels. Het gaat om voldoende inspanning met geschikte technieken in het optimale seizoen en door gekwalificeerd personeel. Voor verschillende soorten zijn protocollen verschenen, of kan worden teruggevallen op wetenschappelijke literatuur gericht op het inventariseren van soorten. Daarnaast zijn er voor een beperkte lijst soorten, zogenoemde soortenstandaards verschenen. Voor het inventariseren van beschermde soorten gebruikt Els & Linde de verschillende genoemde bronnen, aangevuld met terrein- en soortkennis van de ecoloog.

Belangrijk onderdeel van een afdoend onderzoek is dat de gebruikte techniek op de juiste manier wordt vastgelegd, zodat het onderzoek is te reproduceren.

Vissen

Voor het inventariseren zijn verschillende technieken toepasbaar. De gebruikte techniek is afhankelijk van de aard en de omvang van het te onderzoeken water, en deels afhankelijk van de aard van het onderzoek. Voor de Haarlemmertrekvaart zijn de vissen onderzocht met behulp van een electro-visapparaat, aanvullend zijn enkele steekproeven genomen met een schepnet. Met een electro-visapparaat wordt het zijlijnorgaan van de vis verdoofd, de vissen komen dan bovendrijven en zijn eenvoudig op te scheppen en op naam te brengen. De verdoving is snel uitgewerkt en heeft geen negatief effect op de vissen. Nadeel van deze werkwijze is dat jonge vissen niet met een electro-visapparaat onderzocht kunnen worden. Met een schepnet worden onder de oever steekproeven genomen door het net te slepen. Deze methode is minder betrouwbaar in dieper en breder water - de vissen kunnen het net ontwijken.

Oeverplanten

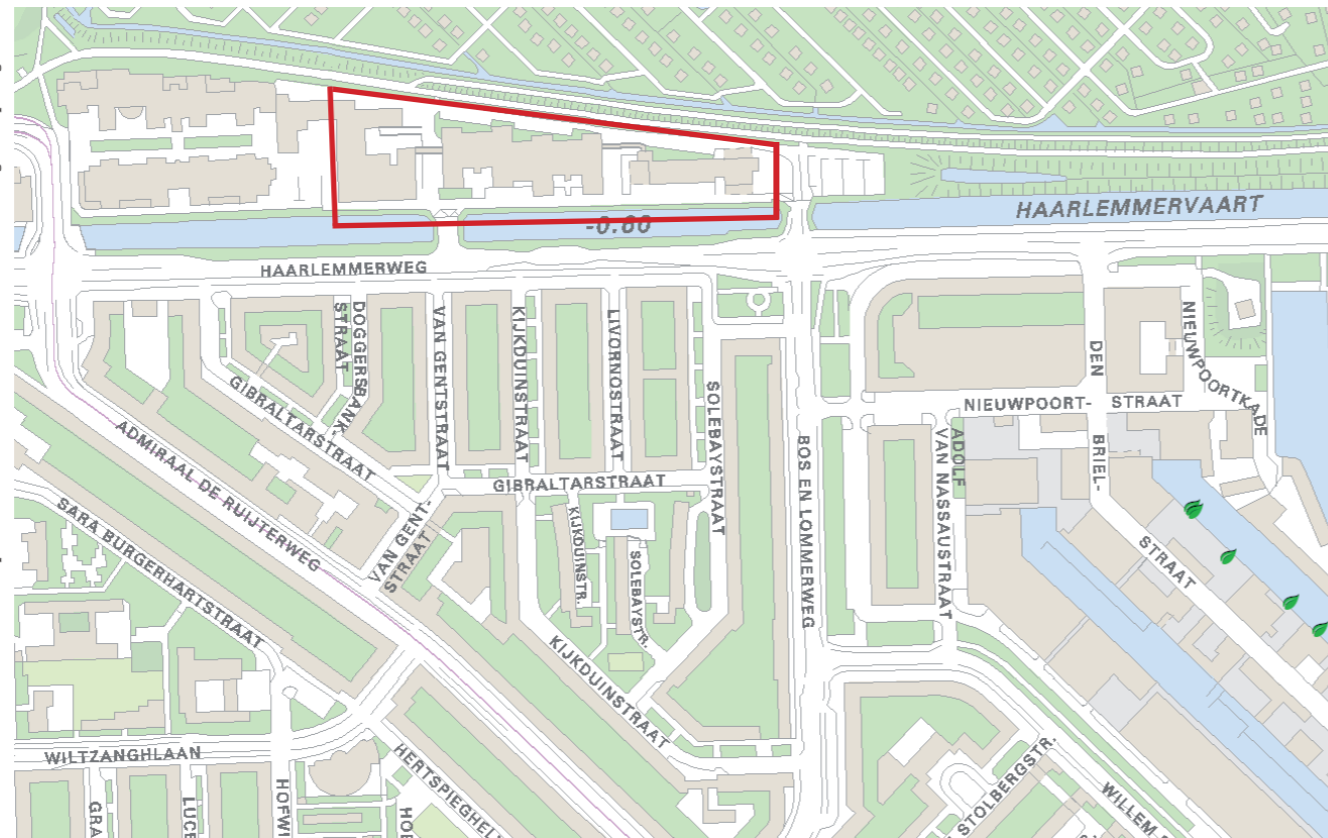
De oeverplanten worden visueel onderzocht op aanwezigheid van beschermde soorten. Van deze soorten worden de coördinaten opgeschreven en op kaart ingetekend. Van de vegetatie wordt - zo nodig - een opname gemaakt, waarbij de notatie van Braun-Blanquette wordt gehanteerd,

Inventarisatie

Tijdens de inventarisatie naar vissen en oeverplanten is gezocht naar de aanwezigheid van beschermde soorten en groeiplaatsen van beschermde en bijzondere planten. Het onderzoek naar de vissen en oeverplanten is uitgevoerd op 9 september 2016.

H 04 Waarnemingen: veldgegevens en gegevens uit de literatuur

Muurplanten te Amsterdam, binnen het kader ligt het plangebied.

Op basis van de resultaten uit de quick scan (Ursinus 2015) is onderzocht of beschermde vissen en oeverplanten aanwezig zijn binnen het plangebied. De inventarisatie is uitgevoerd door twee ecologen op 9 september 2016. De vissen zijn geïnventariseerd door met een electro-visapparaat te vissen en met een schepnet steekproeven te nemen onder de oever. De oeverplanten zijn visueel gezocht.

Bronnen

Voor de vissen en planten zijn regionale verspreidingsatlassen geraadpleegd en is op internet gezocht naar meldingen van deze dieren in de omgeving van de ING-panden. Van alle soorten blijkt dat buiten het plangebied waarnemingen bekend zijn, maar van de ING-panden en directe omgeving zijn geen meldingen bekend. Uit de atlas voor de vaatplanten blijkt dat in de omgeving de rietorchis is aangetroffen. Vooral ten noorden van de ING-panden zijn veel waarnemingen van de rietorchis. Andere beschermde oeverplanten worden niet genoemd voor de omgeving. In de visatlas worden geen waarnemingen van beschermde soorten weergegeven die tot de Haarlemmertrekvaart zijn te herleiden.

In de inventarisatie van de muurvegetatie uitgevoerd door de gemeente Amsterdam worden geen muurplanten gemeld ter hoogte van de ING-panden.

Vissen

Tijdens het visonderzoek bleek de vaart voor een zeer groot deel bedekt met een kroosvegetatie. Het betreft een vegetatie uit de Associatie van bultkroos en wortelloos kroos (*Wolffio-Lemnetum gibbae*). Onder het - gesloten - kroosdek is grof hoornblad (*Ceratophyllum demersum*) aangetroffen. In de vaart zijn geen vissen aangetroffen. Mogelijk is de aanwezigheid van een gesloten kroosdek hiervan de oorzaak.

Oeverplanten

De oever bestaat uit ene betonnen muur waarvoor een vooroever aanwezig is. Vanwege de betonnen muur zijn muurplanten uitgesloten. De vooroever bestaat voornamelijk uit riet (*Phragmites australis*). Plaatselijk zijn grote lisdodde (*Typha latifolia*) aanwezig, maar eveneens is er plaatselijk sprake van verruiging met soorten als kleeftkruid (*Galium aparine*). Er zijn geen orchideeën of andere bijzondere planten aangetroffen.

H 05 Analyse: beoordeling van de effecten op de natuurwaarden

Bij de analyse wordt gelet op de effecten als gevolg van het veranderde gebruik en de veranderde inrichting. Daarnaast wordt gelet op de effecten als gevolg van de werkzaamheden, om de veranderingen te kunnen bereiken. Voor zover planlocaties binnen de Ecologische Hoofdstructuur, het weidevogelleefgebied, Natura 2000 of andere beschermde Natuurgebieden liggen, worden de effecten op deze beschermde natuurgebieden getoetst. Voor de Natura 2000 gebieden is de externe werking eveneens van belang; de belangrijkste externe effecten kunnen worden veroorzaakt door toename van depositie, geluid en licht. Daarnaast kunnen veranderde grondwaterstromen een effect veroorzaken.

Flora- en Faunawet

Het onderzoek naar vissen en oeverplanten is uitgevoerd conform handleidingen voor goede inventarisaties en de soortenstandaard voor de vissen. Tijdens de inventarisaties zijn geen vissen gevangen. De aanwezigheid van een gesloten kroosdek is hier mogelijk de oorzaak van. Op de vooroever zijn geen beschermde planten waargenomen. Aangezien er geen beschermde vissen of oeverplanten zijn waargenomen is hiervoor ook geen ontheffing van de Flora en Faunawet nodig. Een verklaring van geen bedenkingen hoeft evenmin te worden aangevraagd.

De rugstreeppad is op enige afstand van de panden waargenomen. Bij het bouwrijp maken en tijdens het bouwen moet men alert zijn op een invasie van de rugstreeppad in het najaar. Overwogen kan worden om het werkterrein in het najaar af te schermen zodat de rugstreeppad geen overwinteringsplek kan zoeken op het terrein.

Natuurbeschermingswet, Natura 2000

Natura 2000 gebieden liggen op grote afstand van het plangebied. Gelet op de afstand van het plangebied en de omvang en aard van het voornemen, is een kans op een effect op de natura 2000 gebieden uitgesloten.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland ligt op relatief grote afstand van de ING-panden. Gelet op de omvang en de aard van het voornemen, is geen kans op een effect op het Natuurnetwerk.

Groenstructuur gemeente Amsterdam

Bescherming en inrichting van de ecologische structuur en de belangrijke groengebieden zijn onderdeel van het gemeentelijk beleid. De gemeente Amsterdam heeft aangegeven dat voor de ecologische structuur ter hoogte van de ING-gebouwen - met name langs de Haarlemmervaart - versterking is gewenst. Geadviseerd wordt na te gaan hoe de ecologische structuur versterkt kan worden door bij de ontwikkeling van de nieuwbouw maatregelen te integreren.

H 06

Conclusie en advies

Voor het plangebied langs de Haarlemmerweg te Amsterdam, worden ruimtelijke plannen voorbereid. Het voornemen is om de bestaande ING kantoorgebouwen te transformeren naar woningen. Het grootste deel van de gebouwen wordt gesloopt, alleen de toren (Haarlemmerweg 506) blijft behouden. Voor de ruimtelijke plannen wordt een ruimtelijke procedure doorlopen. Onderdeel van deze procedure is een onderzoek naar de potentiële aanwezigheid van beschermde planten en dieren en de eventuele schade aan deze soorten.

Op basis van de resultaten uit het quick scan is een afdoend onderzoek uitgevoerd binnen het plangebied naar vissen en oeverplanten. De inventarisaties zijn zorgvuldig uitgevoerd en geven een goed beeld van de aanwezigheid van beschermde soorten.

Binnen het plangebied zijn geen vissen aangetroffen en geen beschermde oeverplanten aanwezig. Er zijn geen belemmeringen voor de uitvoering van het project.

Op relatief korte afstand is de rugstreeppad bekend. Met het bouwrijp maken wordt een gunstig winterhabitat gemaakt. Tijdens deze fase en tijdens de bouw moet men alert zijn op invasie van de rugstreeppad in het najaar.

Natuurbeschermingswet

Het Natura 2000 gebied ligt op grote afstand. Er worden geen effecten verwacht op de Natura 2000 gebieden.

Natuurnetwerk Nederland en weidevogelleefgebied

Het Natuurnetwerk Nederland ligt op relatief grote afstand van de locatie. Voor deze gebieden geldt eveneens dat een effect niet wordt verwacht.

Er is geen vergunning van de Natuurbeschermingswet nodig of een verklaring van geen bedenkingen voor het voornemen. Er is geen ontheffing van de Flora en Faunawet noodzakelijk.

Ecologisch werkprotocol

De panden liggen naast de gemeentelijke ecologische hoofdstructuur. Dat betekent dat in deze gebieden de kans op aanwezigheid van planten en dieren groot is. Geadviseerd wordt om voor de ontwikkelingen te werken met een ecologisch werkprotocol, waarin minimaal de kwetsbare perioden zijn opgenomen. Daarnaast wordt geadviseerd te bezien hoe de ecologische structuur versterkt kan worden door maatregelen op te nemen in de nieuwbouwplannen.

H 07

Bronnen

- Anonymus (2014). Soortenstandaard Kleine modderkruiper *Cobitis taenia*. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.
- Anonymus (2014). Soortenstandaard Bittervoorn *Rhodeus amarus*. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.
- Hemmens, N. (2015) Ecologisch onderzoek: ING panden Haarlemmerweg te Amsterdam. Els & Linde B.V.
- Herder, J., J. Kranenbarg, D. Hoogeboom, J. Hamers & K. Dekker (2012) Atlas van de Noord-Hollandse vissen 1980-2012. Noord-Hollands Landschap.
- Riet, B. van de & T. Baas (2012) Verspreiding van de Noord-Hollandse Flora. Noord-Hollands Landschap.
- Ursinus, T. (2015) Quick scan ecologie ING panden Haarlemmerweg te Amsterdam. Els & Linde, Hilversum
- provincieoordholland.nl
 - waarneming.nl
 - maps.amsterdam.nl

